

Urgell, on no és solament el nom de la tan famosa *Clamor d'Almacelles*, que baixa cap a Lleida, sinó apellatiu de qualsevol corrent d'aigua en forma de riera de curs no ben continu, però de gran abundor en temps de pluges: «lo Reguer és *klamó* que ve de Montagut», Alcarràs (1964), i arriba també a restringir-se a llits de vall o escorrims d'aprofitament agrícola o agrari: «nom urgellenc de l'eixugador [*< eixaugador*], vall obert perquè xucli l'aigua que empantaneja una terra», «a l'Horta de Lleida, el lloc per on surten les escorreries dels recs» (*CostManc.* II, 81). Aquest curiós trasllat semàntic havia arribat més o menys a entendre', en l'Alta Edat Mitjana, fins a Castella la Vella i Portugal, si bé allà quedà petrificat en la toponímia: el riu *Clamores* desemboca a l'Eresma a Segòvia, nom important que s'ha conservat en forma un poc cultista (molt usat en docs. notariais, etc.), i prové d'un molt antic genitiu FLUVIUM (o AMNIS) CLAMORIS 'el riu de la Remor, de la Tenedó'; i, provinent de l'adjectiu CLAMOSA, en forma rigorosament popular, el nom dels pobles de *Llamosa* i *Los Llamosos* a la prov. de Sòria,² mentre que a l'E. d'Aragó hi ha una església de *Clamosa* [1279], i a Galícia, *Chamoso*, *Chamosa*, *Chamusiño*.

Clamoreig, *clamorejar* [1839, Lab.], *clamorós* [1839, Lab.].

Sense canvi en el sentit etimològic, l'adjectiu CLAMOSUS va passar també al català, com a terme jurídic [*CostTort.* IX, xxv, 20] o en docs. ross.: «per denunciació *clamosa* feta a nosaltres», «denant nós és comparegut *clamosament* en P. Malet» a. 1401 i 1399 (Alart, *InvLC*).

Aclamar [1372, Jacme Marc, *Diccionari de Rims*; Belvitges, 1803; «el pobre --- diu al pastor: tes cabres *aclama* i tes ovelles / i fuig darrera meu», Verdager, *Canigó* IV, 243; «ressonava encara la veu de l'Esparver, que xiulava *aclamant-me* com a un gos: —Té, Picolí, té», Marian Vayreda, *Punyalada*, xv, 242, 189]; *aclamació* [1695, Lacav.]; «lo rey, reyna y --- desembarcaren --- ab moltes *aclamacions* del poble, estruendo de artilleria y ---», B. de Maldà, *Excursions*, pàgina 158]; *aclamador*, *aclamatiu*, *aclamatori*.

No es veu clar en quina forma es pot derivar de *clam* i *clamar* un mot comarcal *aclameit*, usat principalment per MVayreda en el sentit de 'ressecar, amagrir, aclaparar': «boscúries, ombrívoles unes, on may s'hi feya dia, migrades altres y *aclamaides* per la misèria del terror rocós d'on xuclaven», *La Punyalada*, (pròleg, p. 19), «oblidà circumstàncies de temps i lloc, no es recordà de que es trobava en casa agena, en presència de dones *aclamaides* per les penes», *Sang Nova* v, vi, 379 (2.ª ed. II, 87); *AlcM* defineix «debilitar, amagrir», i localitza a Gironella i Solsona;³ sembla resultar d'un encontre entre un derivat de *clam* ('escanyat per reclamacions') i altres mots: *aclaparat* i ⁵⁵ *(re)cremat* 'abrusat' (cf. ross. *cremida* 'nyicris, persona feble'), potser amb la terminació influïda per quasi-sinònims com *eixarreit* i ross. *acepeit* (*CEP*). Ja he dit alguna cosa d'aquest problema s. v. *aclameir*, i el més probable és que es tracti d'una alteració de *recre-*

meir, V. *CREMAR*.

Declamació. *Declamar* [1757, DTo.]; *declamació* [id.]; *declamador* [1640, DTo.]; *declamatori* [1695, Lacav.]. *Exclamar* [*escl.*, 1640, DTo.]; *exclamació* [1803, Belv.], i els més rars *esclam*, *exclam*, *exclamatori* [1839, Lab.]. *Proclamar* [1695, Lacav.]; *proclamació* [id.]; *proclama* [1803, Belv.].

Reclamar: dit primer, llarg temps, quasi només de les invocacions religioses: Llull, «tot ço qui s'esdevenga de mi sia a una fi, d'on Vós siats loat, adorat, *reclamat*» (*Blanq.* III, 123,26); i en velles cançons populars, com una de c. al S. XVII amb trets lingüístics de la Garrotxa: «me prenen y m'engarrotan, me fican dins d'una sitja, / m'en pòsich a *reclamà* a l'humil Verge Maria», o bé «li compro una cabrassa --- la primera caixalada ya *reclama* Jesucrist», MilàF, *Romllo*. (119.19, 330B4); «*reclamar* o *cridar* contra de algú: *reclamo*, repugno» [1640, DTo.]; civ. «quejarse, plañer» (PzCabrero). Més antic [fora de *reclam* 'invocació religiosa', Llull] és *reclam* per a l'enze o mirallet de caçar ocells [JRoiç, *Spill*]: «illecebra acupatoria; *enganyar los ocells ab lo reclam*: irretire», OPou, *TbPu.*, 55: avui bastant general en el territori lingüístic, fins a Cardós i Vall Ferrera (1932, 34); *una cacera de řeklám* per la parada, Canet lo Roig (1961); o a Menorca, quasi com *cobexó* (Mercadal, 1964).⁵ En el sentit comercial a penes s'usava encara c. 1915, i durant molt de temps s'escriu amb la grafia del francès *réclame*; *reclamació* [1390]; *reclamable*; *reclamada*; *reclamador*, *reclamant*.

¹ El publicador imprimeix a tort *aclam* (com si fos del verb *aclamar*) en un doc. de la segona meitat S. XIII (*BABL* VII, 37): «si negú del batle del Rey à *clam*, estía d'aquén lo batle del Rey a dret, segons costuma de la vila», traduint *querimonia haberet*, *BABL* VII, 37. — ² Del miratge del qual fou víctima MzPi., cf. les meves notes de *TopHesp.* I, 198, i *EntreDL* I, 52. — ³ Potser encara usat en alguna altra comarca; d'un treball d'una senyora, Ma. Albareda, presentat l'any 1972, que recollia d'altra banda alguns termes de Sta. Coloma de Queralt (compilat sense garanties i força a la lleugera) extrec la frase «les hortas, *aclamaides*, es marcien dessota la soleuada». — ⁴ Cf. el fr. ant. *esclame* 'escarransit, defectuós', que hi relaciona Spitzer (*Misc. Alcover*, 467) i que pot ser derivat del tipus *esclamar*. *AlcM* hi posa en relació men. *anar clemis*, 'anar dèbilment, sense força', que sembla també resultat d'aquestes contaminacions amb la terminació de llenguatge pintoresc-murriesc del tipus *nyicris*, *pesquis*, *mirlis*, *filis*, *micrelis* (i els altres aplegats per MLWagner, *Argot Barc.*, p. 73). Hi ha una variant tarrag. *clems* 'dona bajaranota' i una altra *flemis*, per encruament amb *flemàtic*, *flama*. És clar que tot això res no té a veure amb *clement*, no sols perquè els significats són ben llunyans sinó per l'atmosfera incompatible d'un i altre grup de mots: sempre i rigorosament cultista, la de *clement*. —

⁵ De la caça, a la pesca: «els sistemes de pesca principals són: d'arrossegament, en què, de major a